

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annettua lakia siten, että se on yhdenmukainen Euroopan yhteisöjen (EY) tupakkatuotteita koskevien direktiivien kanssa. Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen (ETA-sopimus) liittyen Suomi sitoutuu noudattamaan tupakkatuotteiden merkitsemistä sekä savukkeiden tervapitoisuuksia koskevien direktiivien vaatimuksia. Tämän johdosta tupakkatuotteen merkitsemistä ja savukkeen tervapitoisuuksia koskevat säännökset sekä muut näitä koskevat hallinnolliset määräykset tulee saattaa direktiivien säännösten mukaisiksi. Lisäksi savuketta poltettaessa syntyvien terva- ja nikotiinipitoisuuksien mittaamenetelmät ja standardit sekä tupakkatuotteen pakkaukseen tehtävät merkinnot tulee yhdenmukaistaa direktiivien kanssa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi säännöksiä, jotka koskevat tupakan terveysvaaroja koskevien varoitusmerkintöjen tekemistä tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksiin. Sa-

vukkeen vähittäismyyntipakkaukseen olisi merkittävä siinä olevan savukkeen tervan ja nikotiinin määrät. Esityksen mukaan savukkeen ja muun tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan tulee tehdä nämä merkinnät vähittäismyyntipakkaukseen ennen tuotteen elinkeinotoiminnassa tapahtuvaa myyntiä tai muuta luovuttamista. Laissa säädetystä kansallisesta tarkastustodistusmenettelystä ehdotetaan samalla luovuttavaksi.

Esityksessä ehdotetaan, että tupakkatuotteen valmistaja tai maahantuoja vastaa tuotteen haitta-ainepitoisuuksien mittaamisesta sekä pakkaukseen tehtävien merkintöjen tarkastamisesta.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Elinkeinotoiminnassa saisi kuitenkin edelleen myydä ja luovuttaa ennen tämän lain voimaantuloa markkinoilla olleita tupakkatuotteita vuoden 1994 loppuun saakka.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Tupakkatuote on katsottu sen sisältämien terveysvaaraa ja -haittaa aiheuttavien aineiden vuoksi siten terveyttä vaarantavaksi, että tupakkatuotteen ja tupakointivälineen myynnistä, mainostamisesta ja muusta myynninedistämisestä säädetään erikseen toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetussa laissa (693/76), jäljempänä tupakkalaki.

Tupakkalaissa säädetään muun muassa tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkaukseen

tehtävistä merkinnöistä, sen terveysvaaroista ja haitta-ainepitoisuuksista sekä tupakkatuotteen haitallisuusluokituksesta. Laissa säädetään myös tupakkatuotteen tarkastustodistuksesta sen kauppakelpoisuuden edellytyksenä.

Toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetussa asetuksessa (225/77) säädetään tarkemmin tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkaukseen tehtävistä merkinnöistä, jotka koskevat haitta-ainepitoisuuksia ja tupakkatuotteen terveysvaaraa. Samoin asetuksessa säädetään tarkemmin tupakkatuotteen kauppakelpoisuu-

den edellytyksenä olevasta tarkastustodistusmenettelystä.

Tupakkatuotteet luokitellaan niiden sisältämien terveysvaaroja ja -haittoja aiheuttavien aineiden määrien perusteella erittäin haitallisiksi tai haitallisiksi. Luokitusperusteena käytetään tupakkatuotteen sisältämien tervan ja sen aineosien, hiilimonoksidin ja nikotiinin määriä. Perusteet luokittelulle vahvistaa tupakkalain 6 §:n 2 momentin perusteella valtioneuvosto. Valtioneuvosto voi myös lain 5 §:n 1 momentin perusteella antaa määräyksiä niistä terveysvaaroja ja -haittoja aiheuttavista aineista, joita tupakkatuotetta poltettaessa ei saisi syntyä. Samoin valtioneuvosto voi määrätä edellä mainittujen haitta-aineiden enimmäisrajoista tehdasvalmistaiselle myyntikelpoiselle tupakkatuotteelle.

Valtioneuvosto on 15 päivänä marraskuuta 1984 antanut lain 6 §:n 2 momentin perusteella päätöksen kaupakelpoisen tupakkatuotteen haitta-aineiden enimmäismääristä sekä tehdasvalmistaisen savukkeen luokittelusta (770/84). Valtioneuvoston päätös sisältää määräykset tupakkatuotteen sisältämän nikotiinin sallitusta enimmäismäärästä sekä tehdasvalmistesten savukkeitten sallituista tervan, häkäkaasun ja nikotiinin enimmäismääristä. Valtioneuvoston päätöksessä annetaan myös tarkemmat määräykset niistä määritysmenetelmistä, joita tulee käyttää mitattaessa tupakkatuotteen eri haitta-ainepitoisuuksia.

Tupakkatuotteen valmistajan ja maahantuojan tulee tupakkalain 7 §:n perusteella hankkia ennen tuotteen elinkeinotoiminnassa tapahtuvaa myyntiä tai muuta luovutusta todistus tuotteen kaupakelpoisuuden tarkastuksesta. Tämän tarkastustodistuksen antaa sosiaali- ja terveysministeriö edellyttäen, että tuotteen haitta-ainepitoisuudet on tutkinut valtion teknilli-

nen tutkimuskeskus ja että tuote täyttää valtioneuvoston lain 5 ja 6 §:n nojalla antamat määräykset. Edellytyksenä todistuksen antamiselle on edelleen, että valmistaja tai maahantuojat on sopinut valtion teknillisen tutkimuskeskuksen elintarvikelaboratorion kanssa tuotteen laaduntarkkailun järjestämisestä. Tuotteen vähittäismyyntipakkauksessa tulee olla myös sosiaali- ja terveysministeriön määräämä varoitus tupakoinnin aiheuttamista terveysvaaroista ja -haitoista, selvitys kaupakelpoisuuden tarkastuksesta sekä merkintä tupakan haitallisuudesta.

Euroopan yhteisöjen neuvosto on antanut kaksi tupakkatuotteita koskevaa direktiiviä. Se on 13 päivänä marraskuuta 1989 antanut direktiivin tupakkatuotteiden merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (89/662/ETY) sekä 17 päivänä toukokuuta 1990 direktiivin savukkeita poltettaessa syntyvän tervan suurinta sallittua määrää koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (90/239/ETY).

2. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä. Esityksestä on pyydetty Suomen tupakkatehtaiden yhdistyksen lausunto.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole organisatorisia vaikutuksia eikä esityksestä aiheudu merkittäviä taloudellisia vaikutuksia tupakkatuotteen valmistajille ja maahantuojille.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

2 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä määriteltäisiin, mitä tarkoitetaan tupakkatuotteella sekä tupakan nikotiini- ja tervapitoisuuksilla. Tupakkatuotteen ehdotettu määritelmä ei merkittävästi poikkeaisi nykyisestä määrittelystä. Ehdotetut tervan ja nikotiinin määrittelyt olisivat uusia.

6 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi savukkeen haitta-ainepitoisuuksien mittaamisesta ja niiden laadunvalvontaa koskevista määräyksistä. Tupakkatuotteen valmistaja tai maahantuoja vastaisi savukkeiden haitta-ainepitoisuuksien tutkimisesta ja niihin liittyvästä laadunvalvonnasta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että savukkeen terva- ja nikotiinipitoisuudet tulisi mitata tähän tehtävään päteväksi todetussa laboratoriossa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi savukkeen valmistajan tai maahantuojan velvollisuudesta kerran vuodessa ilmoittaa elinkeinotoiminnassa myytävän savukkeen terva- ja nikotiinipitoisuuksista sosiaali- ja terveysministeriölle. Ilmoituksen tekemisestä ja sen ajankohdasta säädettäisiin tarkemmin asetuksella. Sosiaali- ja terveysministeriön tulee kunkin vuoden tammikuussa ilmoittaa markkinoilla olevien savukkeiden tervan ja nikotiinin määrät EY:n komissiolle. Edellä mainittujen pitoisuuksien mittaamisesta säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

7 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi savukkeen ja muun tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkaukseen tehtävistä varoituksista tupakan aiheuttamista terveysvaaroista. Kaikkien tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksessa tulisi olla yleinen tupakan terveysvaaroja ja -haittoja kuvaava varoitus. Tämä tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkaukseen tehtävä varoitus olisi samansisältöinen kaikissa tupakkatuotteiden pakkauksissa. Varoituksen oikeudellinen luonne ei muutu. Varoituksen luonteeltaan samanlainen kuin nykyisessä tupakkalaissa. Lainmuutos ei muuten vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön.

Asetuksella säädettäisiin tarkemmin, niistä tupakkatuotteista, joiden vähittäismyyntipakkauksessa tulisi olla yleisen varoituksen lisäksi toinen valinnainen varoitus sekä niistä valinnaisista varoituksista, jotka tulisi olla savuk-

keen vähittäismyyntipakkauksissa. Asetuksella annettaisiin tarkemmat määräykset varoitusten painamisesta vähittäismyyntipakkaukseen, varoitusten koosta sekä valinnaisen varoituksen esiintymisestä kunkin savuketuotteen vähittäismyyntipakkauksissa.

Pykälän 2 momentissa annettaisiin sosiaali- ja terveysministeriölle oikeus antaa tarkempia määräyksiä tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin tehtävistä merkinnöistä.

19 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi 6 ja 7 §:ssä säädettyjen määräysten noudattamisen valvonnan toteuttamiseksi, että sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi oikeus kieltää tupakkatuotteen elinkeinotoiminnassa tapahtuva myynti tai muu luovuttaminen, jos sen vähittäismyyntipakkauksesta puuttuvat 7 §:n 1 momentissa tarkoitetut merkinnät, jos merkinnät olisivat asetuksen säännösten vastaisia, jos tupakkatuote sisältää kiellettyä terveysvaaraa tai -haittaa aiheuttavaa ainetta taikka, jos tupakkatuotteen sisältämien tai sitä poltettaessa syntyvien terveysvaaroja tai -haittoja aiheuttavien aineiden suurimmat sallitut ylärajat ylittyvät. Kielto voitaisiin antaa myös toistaiseksi tai määräajaksi.

Samoin myyntikielto voitaisiin antaa 2 momentin mukaan, jos savukkeen tervan ja nikotiinin pitoisuuksia ei ole tutkittu päteväksi todetussa laboratoriossa tai jos savukkeen tervan ja nikotiinin määristä ei ole tehty 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua ilmoitusta.

Pykälän 3 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi myyntikiellon lisäksi oikeus velvoittaa tuotteen valmistajaa tai maahantuoja vetämään tuote pois myynnistä. Velvoite tuotteen vetämisestä markkinoilta voitaisiin asettaa muun muassa, kun savukkeen tai muun tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen merkinnät puuttuvat tai ovat erittäin puutteelliset ja kun on epäiltävissä, että tuotetta kiellosta huolimatta edelleen luovutettaisiin elinkeinotoiminnassa myytäväksi.

20 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi tarkastustodistuksen peruutusta koskeva maininta.

25 §. Pykälässä säädetään nykyisin tupakkatuotteen valmistajan ja maahantuojan velvollisuudesta kauppakelpoisuuden tarkastamisesta sekä laadunvalvonnasta aiheutuvista kustannuksista. Tarkastustodistusvaatimuksesta ehdotetaan luovuttavaksi tupakkatuotteen kaup-

pakelipoisuuden edellytyksenä. Tämän johdosta ehdotetaan, että tupakkatuotteen valmistaja tai maahantuojia vastaisi tupakkatuotteen tutkimuksista ja laadunvalvonnasta aiheutuvista kustannuksista. Valmistaja tai maahantuojia vastaisi myös tuotteen markinoilta pois vetämisestä aiheutuneista kustannuksista.

26 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska ehdotetaan, että tarkastustodistusmenettelystä luovutaan.

31 §. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään nykyisin rangaistavaksi teoksi tarkastustodistusta koskevien säännösten ja määräysten rikominen. Koska tarkastustodistusmenettelystä ehdotetaan luovuttavaksi, ehdotetaan 1 momentista poistettavaksi viittaus tarkastustodistukseen ja 2 momenttia muutettavaksi siten, että tupakkatuotteen valmistaja tai maahantuojia voitaisiin tuomita tupakan luvattomasta luovuttamisesta, kun tuotetta vastoin sosiaali- ja terveysministeriön 19 §:n nojalla antamaa kieltoa edelleen luovutetaan elinkeinotoiminnassa myytäväksi.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esitys edellyttää toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun asetuksen sekä valtioneuvoston päätöksen muuttamista.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Lain voimaan tullessa markkinoilla oleviin tupakkatuotteisiin sovellettaisiin ennen voimaantuloa voimassa olleita vähittäismyyntipakkauksen merkintää ja tarkastustodistusmenettelyä koskevia säännöksiä 31 päivään joulukuuta 1994 saakka.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 13 päivänä elokuuta 1976 toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain (693/76) 26 §, sekä

muutetaan 2 §, 3 luvun otsikko, 6 §, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 19 §, 20 §:n 1 momentti, 25 § ja 31 §:n 1 ja 2 momentti, seuraavasti:

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tupakalla* tupakkakasvien (*nicotiana*) lehdistä, varsista ja rungoista valmistettua tai niitä sisältävää nautintoainetta;

2) *tupakan vastikkeella* käyttötarkoitukseltaan tupakkaa vastaavaa, tupakkaa sisältämättömää nautintoainetta;

3) *tupakkatuotteella* tupakasta kokonaan tai osaksi valmistettua poltettavaksi, sieraimiin vedettäväksi, imeskeltäväksi tai pureskeltäväksi tarkoitettua tuotetta;

4) *tupakointivälineellä* tupakoinnissa tai sen valmistelussa pääasiassa käytettäväksi tarkoitettua välinettä tai tarviketta, kuten savukepaperia tai muuta päällystää, savukkeenkierrintää, imuketta, suodatinta, piippua ja piipunpuhdista-

tusvälinettä, sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää;

5) *tupakkajäljitelmällä* muodoltaan tupakkatuotetta tai tupakointivälineitä läheisesti muistuttavaa, tupakkaa tai sen vastiketta sisältämättömää, nautittavaksi tarkoitettua tuotetta;

6) *tupakoinnilla* tupakkatuotteen polttamista tai muuta käyttämistä nautintoaineena;

7) *tervalla* raakaa, vedetöntä ja nikotiinista vapaata tupakansavun tiivistymää; sekä

8) *nikotiinilla* nikotiinialkaloideja.

3 luku

Koostumus ja laadunvalvonta

6 §

Tupakkatuotteen ja tupakointivälineen val-

mistaja tai maahantuoja vastaa elinkeinotoiminnassa myyntiin tai muuhun luovuttamiseen tarkoitetun tupakkatuotteen 5 §:ssä tarkoitettujen terveysvaaroja ja -haittoja aiheuttavien aineiden pitoisuuksien tutkimisesta ja niihin liittyvästä laadunvalvonnasta.

Savukkeesta poltettaessa syntyvän tervan ja nikotiinin määrät tulee olla tutkitut päteväksi todetussa laboratoriossa ennen tuotteen luovuttamista vähittäismyyntiin.

Savukkeen valmistajan tai maahantuojan tulee kerran vuodessa ilmoittaa sosiaali- ja terveysministeriölle elinkeinotoiminnassa myytävänä olevien savukkeiden terva- ja nikotiinipitoisuudet.

Asetuksella säädetään tarkemmin 3 momentissa säädetyn ilmoituksen tekemisestä sekä niistä menetelmistä, joilla savukkeen tervan ja nikotiinin määrät tulee mitata.

7 §

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ennen tupakkatuotteen elinkeinotoiminnassa tapahtuvaa myyntiä tai muuta luovuttamista merkittävä tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkaukseen varoitukset tupakan aiheuttamista terveyshaitoista, siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetuista vähittäismyyntipakkauksiin tehtävistä merkinnöistä.

19 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi kieltää tupakkatuotteen valmistajalta tai maahantuojalta tupakkatuotteen elinkeinotoiminnassa tapahtuvan myynnin ja muun luovuttamisen, jos tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksesta puuttuvat 7 §:n 1 momentissa tarkoitettut merkinnät, jos merkinnät ovat asetuksen säännösten vastaisia jos kun tupakkatuote sisältää kiellettyä terveysvaaraa tai -haittaa aiheuttavaa ainetta tai jos tupakkatuotteen sisältämien tai sitä poltettaessa syntyvien terveysvaaroja tai -haittoja aiheuttavien aineiden suurimmat sallitut ylärajat ylittyvät. Tällainen kieltö voidaan antaa myös toistaiseksi tai määräajaksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myös kieltää tupakkatuotteen elinkeinotoiminnassa tapahtuvan myynnin tai muun luovuttamisen, jos savukkeen terva- ja nikotiinipitoisuuksia ei ole tutkittu 6 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla

tai jos savukkeen tervan ja nikotiinin määristä ei ole tehty 6 §:n 3 momentissa säädettyä ilmoitusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi asettamaan määräajassa velvoittaa tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan ottamaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettu tupakkatuote pois markkinoilta.

20 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi kiellosta määrätessään velvoittaa valmistajan tai maahantuojan, jonka lukuun myynti- tai mainontataikka myynninedistämistoimi on tehty, suorittamaan määräajassa sopivalla tavalla oikaisu-toimenpiteen, jos sitä myynti- tai mainontataikka myynninedistämistoimenpiteistä aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisenä.

25 §

Tupakkatuotteen valmistaja tai maahantuoja vastaa tupakkatuotteen terveysvaaroja ja -haittoja aiheuttavien aineiden tutkimisesta sekä niiden laadunvalvonnasta aiheutuvista kustannuksista.

Tupakkatuotteen valmistaja tai maahantuoja vastaa myös 19 §:n 3 momentissa tarkoitettusta tupakkatuotteen ottamisesta pois markkinoilta aiheutuvista kustannuksista.

31 §

Joka 8 §:n vastaisesti mainostaa tupakkaa, tupakkatuotetta, tupakkajäljitelmaa tai tupakointivälinettä taikka liittää niiden mainonnan muiden tuotteiden mainontaan tai 9 §:n vastaisesti kytkee niitä muiden tuotteiden myyntiin, muuhun luovutukseen tai palvelujen antamiseen taikka ryhtyy muuhun myynninedistämistoimintaan, on tuomittava *tupakan markkinointirikoksesta* sakkoon tai jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Joka 19 §:ssä säädetyn kiellon vastaisesti edelleen luovuttaa tupakkatuotetta elinkeinotoiminnassa myytäväksi, on tuomittava *tupakan luvattomasta luovuttamisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan

ryhtyä sen täytäntöönpanoon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Elinkeinotoiminnassa saadaan myydä ja muuten luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tupakkatuotteita joulukuun 31 päivään 1994,

vaikkeivät ne täytä tämän lain 6 ja 7 §:n säännöksiä ja niiden nojalla annettuja määräyksiä, jos ne ovat tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten ja määräysten mukaiset.

Naantalissa 26 päivänä kesäkuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma Huuhtanen*

Laki

toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 13 päivänä elokuuta 1976 toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain (693/76) 26 §, sekä

muutetaan 2 §, 3 luvun otsikko, 6 §, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 19 §, 20 §:n 1 momentti, 25 § ja 31 §:n 1 ja 2 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tupakalla* tupakkakasvien (*nicotiana*) lehdistä, varsista tai rungoista valmistettua tai niitä sisältävää nautintoainetta;

2) *tupakan vastikkeella* käyttötarkoitukseen tupakkaa vastaavaa, tupakkaa sisältämättömää nautintoainetta;

3) *tupakkatuotteella* tupakasta tai sen vastikkeesta valmistettua nautittavaksi tarkoitettua tuotetta, kuten savuketta, sikaria, piippu-, savuke- ja purutupakkaa sekä nuuskaa;

4) *tupakointivälineellä* tupakoinnissa tai sen valmistelussa pääasiassa käytettäväksi tarkoitettua välinettä tai tarviketta, kuten savukepaperia tai muuta päällystä, savukkeenkierrintä, imuketta, suodatinta, piippua ja piipunpuhdistusvälinettä, sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää;

5) *tupakkajäljitelmällä* muodoltaan tupakkatuotetta tai tupakointivälinettä läheisesti muistuttavaa, tupakkaa tai sen vastiketta sisältämättömää, nautittavaksi tarkoitettua tuotetta; *sekä*

6) *tupakoinnilla* tupakkatuotteen polttamista tai muuta käyttämistä nautintoaineena.

Ehdotus

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tupakalla* tupakkakasvien (*nicotiana*) lehdistä, varsista ja rungoista valmistettua tai niitä sisältävää nautintoainetta;

2) *tupakan vastikkeella* käyttötarkoitukseen tupakkaa vastaavaa, tupakkaa sisältämättömää nautintoainetta;

3) *tupakkatuotteella* tupakasta kokonaan tai osaksi valmistettua poltettavaksi, sieraimiin vedettäväksi, imeskeltäväksi tai pureskeltavaksi tarkoitettua tuotetta;

4) *tupakointivälineellä* tupakoinnissa tai sen valmistelussa pääasiassa käytettäväksi tarkoitettua välinettä tai tarviketta, kuten savukepaperia tai muuta päällystä, savukkeenkierrintä, imuketta, suodatinta, piippua ja piipunpuhdistusvälinettä, sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää;

5) *tupakkajäljitelmällä* muodoltaan tupakkatuotetta tai tupakointivälineitä läheisesti muistuttavaa, tupakkaa tai sen vastiketta sisältämättömää, nautittavaksi tarkoitettua tuotetta;

6) *tupakoinnilla* tupakkatuotteen polttamista tai muuta käyttämistä nautintoaineena;

7) *tervalla raakaa, vedetöntä ja nikotiinista vapaata tupakansavun tiivistymää; sekä*

8) *nikotiinilla nikotiinialkaloideja.*

3 luku

Koostumus ja luokitus

6 §

Tupakkatuote, jonka sisältämien tai jota poltettaessa syntyvien terveysvaaroja tai -haittoja aiheuttavien aineiden määrä jää

Koostumus ja laadunvalvonta

6 §

Tupakkatuotteen ja tupakointivälineen valmistaja tai maahantuojaa vastaa elinkeinotoiminnassa myyntiin tai muuhun luovuttamiseen tarkoite-

Voimassa oleva laki

5 §:n 2 momentissa tarkoitettujen ylärajojen alapuolelle, voidaan luokitella sanotunlaisten aineiden, kuten tervan tai sen ainesosien, hiili-monoksiidin tai nikotiinin määrän perusteella erittäin haitalliseksi tai haitalliseksi.

Perusteet 1 momentissa tarkoitettulle luokittelulle vahvistaa tarvittaessa valtioneuvosto.

7 §

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ennen tupakkatuotteen elinkeinotoiminnassa tapahtuvaa myyntiä tai muuta luovutusta hankittava todistus suoritetusta kauppakelpoisuuden tarkastuksesta (tarkastustodistus).

Tarkastustodistuksen valmistajalle tai maahantuojalle antaa sosiaali- ja terveysministeriö edellyttäen:

1) että tupakkatuote valtion teknillisen tutkimuskeskuksen elintarvikelaboratorion suorittaman tutkimuksen mukaan täyttää 5 §:n 2 momentin nojalla annetut sekä 5 §:n 1 momentin ja 6 §:n nojalla mahdollisesti annetut määräykset;

2) että valmistaja tai maahantuoja on sopinut valtion teknillisen tutkimuskeskuksen elintarvikelaboratorion kanssa tupakkatuotteen laaduntarkkailun järjestämisestä asianmukaisella tavalla;

3) että tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkaukseen tulee varoitus tupakoinnin aiheuttamista terveysvaaroista ja -haitoista, selvitys kauppakelpoisuuden tarkastuksesta sekä 6 §:ssä tarkoitettu luokitus, jos sitä sovelletaan tupakkatuotteeseen; sekä

4) että muut tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkaukseen tulevat merkinnät eivät anna harhaanjohtavaa käsitystä asianomaisen tuotteen terveysvaaroista ja -haitoista.

Ehdotus

tun tupakkatuotteen 5 §:ssä tarkoitettujen terveysvaaroja ja -haittoja aiheuttavien aineiden pitoisuuksien tutkimisesta ja niihin liittyvästä laadunvalvonnasta.

Savukkeesta poltettaessa syntyvän tervan ja nikotiinin määrät tulee olla tutkitut päteväksi todetussa laboratoriossa ennen tuotteen luovuttamista vähittäismyyntiin.

Savukkeen valmistajan tai maahantuojan tulee kerran vuodessa ilmoittaa sosiaali- ja terveysministeriölle elinkeinotoiminnassa myytävänä olevien savukkeiden terva- ja nikotiinipitoisuudet.

Asetuksella säädetään tarkemmin 3 momentissa säädetyn ilmoituksen tekemisestä sekä niistä menetelmistä, joilla savukkeen tervan ja nikotiinin määrät tulee mitata.

7 §

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ennen tupakkatuotteen elinkeinotoiminnassa tapahtuvaa myyntiä tai muuta luovuttamista merkittävä tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkaukseen varoitus tupakan aiheuttamista terveyshaitoista, siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetuista vähittäismyyntipakkauksiin tehtävistä merkinnöistä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi peruuttaa tarkastustodistuksen:

1) jos todistuksen myöntämisaikana sallittu tupakkatuotteen tai tupakointivälineen sisältämä tahi tupakoitaessa syntyvä aine kielletään terveysvaaroja tai -haittoja aiheuttavana taikka sen sallittua ylärajaa alennetaan;

2) jos tupakkatuotteen mahdollista luokitusta on muutettava; tai

3) jos valmistaja tai maahantuoja tahi näiden palveluksessa oleva kiellosta ja uhkasakosta huolimatta jatkaa tai uudistaa säännösten vastaista toimintaa.

Tarkastustodistuksen peruuttamista koskevassa päätöksessä on määrättävä olosuhteista riippuen kohtuullinen aika, jonka kuluessa tuotteen myynti tai muu luovutus on lopetettava.

Erityisistä syistä voidaan tarkastustodistus ennen asian lopullista ratkaisemista väliaikaisesti peruuttaa. Väliaikainen peruutus, jonka sen määrääjä voi peruuttaa, tulee heti voimaan.

20 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi kiellosta tai peruutuksesta määrätessään velvoittaa valmistajan tai maahantuojan, jonka lukuun myynti- tai mainonta- tahi myynninedistämistoimi on tehty, suorittamaan määräajassa sopivalla tavalla oikaisutoimenpiteen, jos sitä myynti- tai mainonta- tahi myynninedistämistoimesta aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena.

25 §

Valmistaja tai maahantuoja vastaa kauppa- kelpoisuuden tarkistamiseksi tarvittavien tutkimusten ja laadunvalvonnan aiheuttamista kustannuksista.

19 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi kieltää tupakkatuotteen valmistajalta tai maahantuojalta tupakkatuotteen elinkeinotoiminnassa tapahtuvan myynnin ja muun luovuttamisen, jos tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksesta puuttuvat 7 §:n 1 momentissa tarkoitetut merkinnät, jos merkinnät ovat asetuksen säännösten vastaisia, jos tupakkatuote sisältää kiellettyä terveysvaaraa tai -haittaa aiheuttavaa ainetta tai jos tupakkatuotteen sisältämien tai sitä poltettaessa syntyvien terveysvaaroja tai -haittoja aiheuttavien aineiden suurimmat sallitut ylärajat ylittyvät. Tällainen kiello voidaan antaa myös toistaiseksi tai määräajaksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myös kieltää tupakkatuotteen elinkeinotoiminnassa tapahtuvan myynnin tai muun luovuttamisen, jos savukkeeseen terva- ja nikotiinipitoisuuksia ei ole tutkittu 6 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla tai jos savukkeeseen tervan ja nikotiinin määrästä ei ole tehty 6 §:n 3 momentissa säädettyä ilmoitusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi asettamassaan määräajassa velvoittaa tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan ottamaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettu tupakkatuote pois markkinoilta.

20 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi kiellosta määrätessään velvoittaa valmistajan tai maahantuojan, jonka lukuun myynti- tai mainonta- taikka myynninedistämistoimi on tehty, suorittamaan määräajassa sopivalla tavalla oikaisutoimenpiteen, jos sitä myynti- tai mainonta- taikka myynninedistämistoimenpiteistä aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena.

25 §

Tupakkatuotteen valmistaja tai maahantuoja vastaa myös 19 §:n 3 momentissa tarkoitetusta tupakkatuotteen ottamisesta pois markkinoilta aiheutuvista kustannuksista.

Tupakkatuotteen valmistaja tai maahantuoja vastaa myös 19 §:n 3 momentissa tarkoitetusta tupakkatuotteen ottamisesta pois markkinoilta aiheutuvista kustannuksista.

31 §

Joka 7 §:n vastaisesti luovuttaa tupakkatuotteen tai tupakointivälineen myyntiin ilman tarkastustodistusta tai 8 §:n vastaisesti mainostaa tupakkaa, tupakkatuotetta, tupakkajäljitelmää tai tupakointivälinettä tai liittää niiden mainonnan muiden tuotteiden mainontaan tai 9 §:n vastaisesti kytkee niitä muiden tuotteiden myyntiin tai muuhun luovutukseen tai palvelujen antamiseen taikka ryhtyy muuhun myynninedistämistoimintaan, on tuomittava *tupakan markkinointirikoksesta* sakkoon tai jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Joka muuten kuin 1 momentissa mainituin tavoin rikkoo tarkastustodistuksessa annettuja säännöksiä tai määräyksiä, on tuomittava *tupakan tarkastustodistusta koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta* sakkoon.

31 §

Joka 8 §:n vastaisesti mainostaa tupakkaa, tupakkatuotetta, tupakkajäljitelmää tai tupakointivälinettä taikka liittää niiden mainonnan muiden tuotteiden mainontaan tai 9 §:n vastaisesti kytkee niitä muiden tuotteiden myyntiin, muuhun luovutukseen tai palvelujen antamiseen taikka ryhtyy muuhun myynninedistämistoimintaan, on tuomittava *tupakan markkinointirikoksesta* sakkoon tai jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Joka 19 §:ssä säädetyn kiellon vastaisesti edelleen luovuttaa tupakkatuotetta elinkeinotoiminnassa myytäväksi, on tuomittava *tupakan luvattomasta luovuttamisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanoon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Elinkeinotoiminnassa saadaan myydä ja muuten luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tupakkatuotteita joulukuun 31 päivään 1994, vaikkeivät ne täytä tämän lain 6 ja 7 §:n säännöksiä ja niiden nojalla annettuja määräyksiä, jos ne ovat tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten ja määräysten mukaiset.
